

Natuurinclusief Ondernemen

Inleiding

Vanuit een samenwerking tussen IVN Natuureducatie en Green Key zijn wij bezig met het stimuleren van toeristische bedrijven om, naast te verduurzamen, nog een stapje verder te gaan en natuurinclusiever te worden. Om dit te bewerkstelligen is het volgende opgezet:

- Bovenop de huidige Green Key normen wordt een optionele module aangeboden: de **Natuurinclusief Ondernemen module**. Deze module bestaat uit verschillende normen die deelnemers stimuleren om doormiddel van **4 thema's** (training, inrichting, activiteiten en communicatie) meer natuurinclusief te worden en gasten hierover te voorlichten en inspireren.
- De 4 thema's hebben ieder een aantal normen waarvan sommige verplicht zijn, sommige optioneel en sommige een keuze optie:
  - Verplichte normen (V) moeten aan voldaan worden voor het behalen van de module.
  - Optionele normen (O) hoeven niet aan voldaan te worden voor het behalen van de module maar zijn een nuttige toevoeging voor natuurinclusief ondernemen.
  - Keuze optie normen (K) zijn normen waarvan er verplicht 1 gekozen dient te worden voor het behalen van de module.

De module bestaat uit de volgende normen per thema:

- **1. Training**
  - 1a. Training 'Natuurinclusief Ondernemen' (**verplicht**)
  - 1b. Cursus 'Gastheer/-vrouw van het Landschap' (**optioneel**)
- **2. Inrichting** (Let op: verplicht kiezen tussen optie 2a, 2b1, 2b2, 2b3 of 2c. Daarnaast is 2d optioneel)
  - 2a: Beleeftuin (**keuze optie**)
  - 2b: Natuurlijke inrichting (Let op: keuze uit optie 2b1 (Flora & Fauna items), 2b2 (Ecologisch terreinplan) of 2b3 (Tiny Forest)) (**keuze optie**)
  - 2c: Natuurlijke Speelplek (**keuze optie**)
  - 2d. Bijdrage aan instandhouding of ontwikkeling van natuur in de omgeving (**optioneel**)
- **3. Activiteiten**
  - 3a. Natuurbeleving voor gasten (**verplicht**)
  - 3b. Wandel- & fietsroute (**verplicht**)
- **4. Communicatie**
  - 4a. Interne Communicatie (**verplicht**)
  - 4b. Externe communicatie (**verplicht**)

- Elke norm bevat een korte uitleg wat de norm inhoudt (**'NORM'**), een uitgebreide toelichting wat het nut van de norm is en wat er precies verwacht wordt voor het behalen van de norm (**'TOELICHTING'**), én een uitleg waar de keurmeester op gaat controleren voor het bepalen of de norm is behaald (**'CONTROLE'**).
- Een bedrijf behaalt de Natuurinclusief Ondernemen Module wanneer alle verplichte normen zijn behaald, en minimaal 1 keuze optie binnen thema 2 'Inrichting' is behaald.
- De keuring van de module vindt gelijktijdig plaats met de Green Key keuring van het bedrijf.

Colofon

Copyright © 2024

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit (KMKV).

Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit

Storkstraat 24

3833 LB LEUSDEN

Telefoon: +31 (0)33) 303 97 97

E-mail: info@kmvk.nl

Internet: www.stichtingkmvk.nl

Aan deze handleiding is de grootst mogelijke zorg besteed. Mochten er onverhoopt toch fouten in staan, dan is Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit niet aansprakelijk voor welke gevolgen dan ook.

Deze handleiding is eigendom van Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid & Kwaliteit. Niets uit deze handleiding mag gebruikt worden voor andere doeleinden zonder toestemming van Stichting KMKV.

Stichting KMKV:

- draagt zorg voor een onafhankelijke keuring, uitgevoerd door een derde partij. Deze keuring vindt plaats door een keurmeester die geen belangen heeft bij het te keuren bedrijf;
- brengt de deelnemers van de Natuurinclusief Ondernemen Module op de hoogte zodra er sprake is van veranderingen in de normen of toelichting op de normen;
- alle gegevens die de deelnemer aanlevert voor de Natuurinclusief Ondernemen Module worden vertrouwelijk behandeld;
- behandelt alle persoonlijke gegevens volgens de AVG wetgeving;
- promoot de gecertificeerde bedrijven op de website greenkey.nl;
- deelt accommodatie gegevens van de gecertificeerde deelnemers aan derden (OTA's, websites, touroperators, etc.) ten behoeve van promotie van de accommodatie en de module;
- deelt of publiceert geen data of andere bedrijfsgevoelige informatie aan derden zonder uitdrukkelijke toestemming van het gecertificeerde bedrijf.

Datum van ingang: 1 januari 2024

Toelichting keuring

Indien u met de Natuurinclusief Ondernemen Module aan de slag gaat krijgt u te maken met termen en begrippen die wellicht nog onbekend voor u zijn. Hieronder lichten wij ter verduidelijking een aantal begrippen toe.

Mijn Green Key: De digitale database van Green Key Nederland is exclusief voor deelnemers aan het Green Key programma. De database bevat naast veel informatie over duurzaam ondernemen ook de Doe-Het-Zelf Keuring voor de Natuurinclusief Ondernemen Module. Deze Doe-Het-Zelf keuringsmodule speelt een centrale rol binnen de periodieke keuringen. Deelnemers worden pas gekeurd nadat zij de Doe-Het-Zelf keuringsmodule hebben ingevuld in de database.

Bewijsmateriaal: Deelnemers dienen aan te tonen dat ze aan de Natuurinclusief Ondernemen Module normen voldoen. Dit doen zij door bewijsmateriaal te verzamelen en toe te voegen in de Doe-Het-Zelf keuringsmodule. Bewijsmateriaal kent 2 vormen:

Visueel =	De deelnemer zorgt ervoor dat de genomen maatregelen voor de keurmeester zichtbaar en eenvoudig toegankelijk zijn voor visuele controle. Waar nodig worden documenten of materialen klaar gelegd. In de Doe-Het-Zelf keuring dient altijd een korte specifieke toelichting te worden gegeven op de norm.
Document =	De deelnemer heeft in de digitale database "Mijn Green Key" een document opgenomen waaruit blijkt waarom zij aan de norm voldoen. Desgewenst volgt een visuele inspectie op locatie tijdens de keuring.

De blauwe i: Als u klikt op de blauwe bij de norm, dan staat hier de toelichting op de norm en de manier waarop de keurmeester deze norm checkt en of er bijvoorbeeld bewijsmateriaal geüpload dient te worden bij de norm.

1. Training

Nr	V/O/K	Norm	Toelichting & Controle
1a	V	<p>Training Natuurinclusief Ondernemen</p> <p>Het bedrijf heeft met minimaal 1 persoon deelgenomen aan de IVN Training Natuurinclusief Ondernemen Recreatiesector, van 2 dagdelen en deze met een goedgekeurde eindopdracht afgerond. De deelnemende persoon is de Green Key coördinator óf lid van het Green Team*.</p> <p><i>*Zie Green Key normen hoofdstuk 1 'Management' voor een uitleg wat deze functies inhouden.</i></p>	<p>Toelichting</p> <p>De IVN Training Natuurinclusief Ondernemen voor Recreatiesector is een speciale training van 2 dagdelen voor bedrijven die de <i>Natuurinclusief Ondernemen</i> module willen behalen. De training wordt verzorgd door IVN Natuureducatie.</p> <p>Inhoud van de training is een stuk theorie over de biodiversiteit en het belang/urgentie van natuurinclusieve maatregelen voor natuur, klimaat, biodiversiteit en bewustwording in de maatschappij/voor recreanten. Daarnaast staan concrete mogelijkheden om je recreatiebedrijf natuurinclusiever te maken centraal, zowel qua fysieke vergroening als qua beleving voor de gasten. Men leert dus hoe je zelf als recreatieondernemer bij kunt dragen aan een natuurinclusieve samenleving. Er worden tijdens de bijeenkomsten praktische tips, handvatten en voorbeelden gegeven, waarna deelnemers aan de slag gaan met een eindopdracht toegespitst op hun eigen bedrijf.</p> <p>Als eindopdracht maakt de deelnemer een plan van aanpak met daarin het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een overzicht van de natuurinclusieve normen van de thema's 'inrichting' en 'beleving' die worden uitgevoerd door het bedrijf • Een globale uitleg van de gekozen normen (<u>max. ½ A4 per norm</u>) waarin duidelijk wordt toegelicht:<ul style="list-style-type: none"> ○ Hoe de norm behaald gaat worden (zie per norm wat vereist wordt voor het behalen ervan) ○ Wat de toegevoegde waarde is voor het bedrijf, de gasten én de natuur, door het behalen van de norm op de aangegeven manier ○ De te nemen stappen voor het bedrijf om de norm te behalen • Een duidelijke tijdsplanning (<u>max. 1 A4 per norm</u>) waarin de verschillende normen gerealiseerd worden, met een overzicht van welke stappen elk jaar genomen zullen worden door het bedrijf en hoe de norm daarmee behaald wordt bij de 2e keuring (lees: in 2 à 4 jaar). <p>Doormiddel van <i>pitches</i> presenteren de deelnemers hun plan van aanpak aan het eind van de training tijdens het 2e dagdeel. Hier krijgen ze feedback op van de trainers (en andere deelnemers) die meegenomen kunnen worden in hun definitieve plan van aanpak.</p> <p>De training wordt behaald wanneer het plan van aanpak wordt gepitcht én goedgekeurd door de trainers van de module.</p>

			<p>De module <i>Natuurinclusief Ondernemen</i> wordt behaald wanneer de keurmeester tijdens de 1e keuring het definitieve plan van aanpak controleert en goedkeurt. Het bedrijf krijgt vervolgens het (jaarlijkse) certificaat <i>Natuurinclusief Ondernemen</i> uitgereikt dat op een zichtbare plek in het bedrijf opgehangen dient te worden.</p> <p>Controle De keurmeester controleert de verschillende onderdelen op de volgende momenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijdens de 1^e keuring*: <ul style="list-style-type: none"> ○ DOCUMENT - Definitieve plan van aanpak met daarin: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een overzicht van de natuurinclusieve normen van de thema's 'inrichting', 'beleving' en 'communicatie' die worden uitgevoerd door het bedrijf om zo de module te behalen ▪ Een gedetailleerde uitleg van de normen (<u>max. 1 à 2 A4 per norm</u>) waarin duidelijk wordt toegelicht: <ul style="list-style-type: none"> • Hoe de norm behaald gaat worden (zie per norm wat vereist is voor het behalen ervan) • Wat de toegevoegde waarde is voor het bedrijf, de gasten én de natuur, door het behalen van de norm op de aangegeven manier • De te nemen stappen voor het bedrijf om de norm te behalen ▪ Een duidelijke tijdsplanning (<u>max. 1 A4 per norm</u>) waarin de verschillende normen gerealiseerd worden, met een overzicht van welke stappen elk jaar genomen zullen worden (en al genomen zijn) door het bedrijf en hoe de norm daarmee behaald wordt bij de 2^e keuring (lees: over 2 jaar). ○ Optioneel: Indien het definitieve plan van aanpak niet goedgekeurd wordt, worden herstelacties opgesteld die z.s.m. uitgevoerd dienen te worden (controle vindt online plaats). • Tijdens de 2^e keuring*: <ul style="list-style-type: none"> ○ VISUEEL - Certificaat <i>Natuurinclusief Ondernemen</i> hangt op een zichtbare plek. ○ VISUEEL EN DOCUMENT - Controle of de te behalen normen uit het definitieve plan van aanpak naar behoren zijn uitgevoerd. ○ DOCUMENT - Optioneel: Indien nog niet alle normen zijn behaald, worden herstelacties opgesteld die tijdens de volgende keuring uitgevoerd dienen te zijn en gecontroleerd worden. • Tijdens de volgende keuringen*: <ul style="list-style-type: none"> ○ VISUEEL - Certificaat <i>Natuurinclusief Ondernemen</i> hangt op een zichtbare plek. ○ VISUEEL EN DOCUMENT - Controle of de te behalen normen uit het definitieve plan van aanpak naar behoren zijn uitgevoerd. ○ VISUEEL EN DOCUMENT - Optioneel: Controle of de herstelacties naar behoren zijn uitgevoerd bij de 3^e keuring (zo niet, dan vervalt de <i>Natuurinclusief Ondernemen</i> module deelname van het bedrijf). <p><i>* De Natuurinclusief Ondernemen keuringen vallen samen met de Green Key keuringen.</i></p>
1b	O	Cursus 'Gastheer/-vrouw van het Landschap'	<p>Toelichting De IVN-cursus <i>Gastheer/-vrouw van het Landschap</i>, bestaande uit 4 dagdelen, heeft als doel om eigenaren en medewerkers</p>

	<p>Het bedrijf heeft, naast de verplichting bij 1a, met één of meer personen (idealiter minimaal de Green Key coördinator óf een lid van het Green Team) deelgenomen aan de IVN-cursus <i>Gastheer/-vrouw van het Landschap</i> van 4 dagdelen en deze met een goedgekeurde eindopdracht afgerond.</p>	<p>van recreatieve bedrijven kennis te geven over het landschap (het '<i>Gastheer/-vrouwgebied</i>') waarin zij ondernemen. Zij leren over het ontstaan en de cultuurhistorie van hun landschap, kenmerkende flora en fauna, bijzondere plekjes, actuele ontwikkelingen, beheer en mogelijkheden om de natuur te beleven. Daarnaast heeft de cursus als doel om de samenwerking tussen ondernemers in het <i>Gastheer/-vrouwgebied</i> te bevorderen. Uiteindelijk beoogt IVN hiermee dat Gastheren en Gastvrouwen van het Landschap hun gasten met trots en passie kunnen vertellen over hún <i>Gastheer/-vrouwgebied</i>, en dit op een mooie en natuurgerichte manier kunnen laten beleven.</p> <p>De cursus bestaat uit 4 dagdelen, waarvan men minimaal 75% (3 dagdelen) moet hebben gevolgd. De cursus wordt afgerond met een eindopdracht: het geven van een korte presentatie over een nieuw beleefarrangement (of activiteit of product) waarmee gasten het betreffende landschap kunnen beleven. Na afloop en goedkeuring ontvangt ieder Gastheer/-vrouwbedrijf een gevelbordje en/of raamsticker en iedere deelnemer een officieel certificaat.</p> <p>Controle</p> <p>De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VISUEEL - Certificaat <i>Gastheer/-vrouw van het Landschap</i> (dit is het bewijs dat aan de aanwezigheidseis + eindopdracht is voldaan) is aanwezig • VISUEEL - Gevelbordje en/of raamsticker <i>Gastheer/-vrouw van het Landschap</i> hangt op een zichtbare plek. • DOCUMENT - De deelnemer aan de cursus <i>Gastheer/-vrouw van het Landschap</i> is nog steeds in dienst bij het bedrijf, en zo niet, aan wie de opgedane informatie concreet is overgedragen met bewijs van overdracht. • DOCUMENT - Vermelding op website van deelname aan de cursus <i>Gastheer/-vrouw van het Landschap</i> • DOCUMENT - Informatie over het <i>Gastheer/-vrouwgebied</i> wordt aangeboden aan gasten op de website of in folders (en idealiter via beleevingsactiviteiten). <p>NB¹: Huidige Gastheer/-vrouw van het Landschap bedrijven voldoen reeds aan deze norm. NB²: Huidige Green Key bedrijven wordt de mogelijkheid geboden om deel te nemen aan geplande cursussen.</p>
--	--	--

2. Inrichting

NB¹: Binnen dit hoofdstuk dient u te kiezen uit minimaal één van de drie opties (2a, 2b of 2c).

NB²: Indien u voor 2b kiest die u te kiezen tussen 2b1, 2b2 of 2b3.

Nr	V/O/K	Norm	Toelichting & Controle
2a	K	<p>Beleeftuin Het bedrijf heeft een natuurlijke beleeftuin waar gasten de mogelijkheid hebben om rond te lopen en de tuin te beleven. De tuin heeft een duidelijk thema en is er tevens op gericht dat de zintuigen en beleving van gasten worden geprikkeld en aangesproken, doormiddel van bijvoorbeeld geuren, kleuren en voelen. De beleeftuin bevat een natuurlijke inrichting met verschillende inheemse flora, gebruik van natuurlijke materialen en versterkt de (lokale) natuur en biodiversiteit.</p>	<p>Toelichting Beleeftuinen helpen gasten om te worden uitgenodigd naar buiten te gaan, en de natuur te beleven. Een beleeftuin heeft toegevoegde waarde voor de flora en fauna op het terrein van het bedrijf en verstevigt de groene uitstraling van een bedrijf. Het hebben van een beleeftuin is relevant als manier om gasten de natuur meer te laten beleven, en om gasten te kunnen voorlichten én stimuleren hoe zij zelf thuis ook natuurinclusiever te worden. Producten uit de beleeftuin kunnen daarnaast gebruikt worden in bijv. de eigen horeca. Denk hierbij aan kruiden, groenten en fruit, of versieringsproducten.</p> <p>De beleeftuin dient een thema te hebben en het bedrijf dient het volgende duidelijk toe te lichten in max. 1 A4 (in het definitieve plan van aanpak):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat het thema van de beleeftuin is en inhoudt • Hoe de beleeftuin op een natuurlijke manier ingericht is • Hoe gasten de tuin kunnen beleven en hun zintuigen geprikkeld worden • Wat de toegevoegde waarde is van deze beleeftuin voor het bedrijf, de gasten én de (lokale) natuur. <p>Voorbeelden van thematische beleeftuinen zijn: voedselbosje; tiny- of tuiny forest; insecten-, bijen- en vlindertuin; bloementuin; fruitpluktuin; kruidentuin; heemtuin; permacultuurtuin; moestuin; tuinreservaat; watertuin; binnentuin; verticale tuin/kruidenwand; (verticale) kas; of therapietuin.</p> <p>Het bedrijf communiceert op minimaal 1 manier informatie over de beleeftuin met de gasten*. Deze informatie dient minimaal het volgende te omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitleg over het thema van de beleeftuin • De aanwezige flora en fauna • De aanwezige beleefmogelijkheden en zintuigprikkelers voor de gasten • De toegevoegde waarde van de beleeftuin voor het bedrijf, de gasten én de natuur <p><i>*Zie de presentatie van de IVN Training Natuurinclusief Ondernemen voor Recreatiesector voor voorbeelden van goedgekeurde communicatiemanieren.</i></p>

			<p>Controle</p> <p>De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DOCUMENT - De toelichting van de beleef tuin inclusief de vereiste onderdelen (in het definitieve plan van aanpak). • VISUEEL - De beleef tuin. • VISUEEL - De communicatiemanier over de beleef tuin inclusief de vereiste onderdelen.
2b1	K	<p>Flora & Fauna items</p> <p>De deelnemer zet zich actief in voor de lokale flora en fauna door het plaatsen of aanbrengen van verschillende flora & fauna items die onderdeel zijn van een ecologisch plan.</p>	<p>Toelichting</p> <p>Aanwezigheid van en diversiteit in flora en fauna zijn belangrijke duurzaamheidswaarden. Bedrijven kunnen bijdragen aan de lokale natuur en biodiversiteit door ruimte te bieden aan flora en fauna doormiddel van flora & fauna items die de lokale biodiversiteit versterken, én waar gasten de mogelijkheid hebben om de items te bekijken en meer te leren over diens nut. Hiermee creëert u niet alleen meerwaarde voor de flora en fauna maar ook voor uw gasten.</p> <p>Het bedrijf dient een kort ecologisch plan op te stellen waarin duidelijk wordt gesteld hoe het bedrijf gaat bijdragen aan de lokale flora en fauna met deze norm, en gebaseerd hierop de verschillende flora & fauna items heeft gekozen.</p> <p>Het bedrijf dient het volgende duidelijk toe te lichten in max. 1 A4 (in het definitieve plan van aanpak):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe met het ecologische plan het bedrijf de lokale flora en fauna versterkt • Welke flora & fauna items worden gekozen voor het ecologische plan en wat de items inhouden. • Hoe de verschillende flora & fauna items een substantieel onderdeel zijn van het ecologische plan en hoe ze de lokale flora en fauna versterken. • Wat de toegevoegde waarde is van deze flora & fauna items voor het bedrijf, de gasten én de lokale biodiversiteit. • Hoe gasten de flora & fauna items kunnen bekijken en meer kunnen leren over diens nut. <p>Er zijn kleine en grote flora/fauna items. Bedrijven dienen minimaal <u>2 grote, 5 kleine óf 1 grote + 3 kleine items</u> te kiezen. Bedrijven dienen te kiezen uit de volgende flora/fauna items*:</p> <p>Klein: Insectenhotel; Bijenstal; Vogelnestgelegenheden (incl. vleermuiskastjes en uilenkasten); Takkenrillen; Stapelmuurtjes/Rotswanden; Groene heggen; Bodembedekkers; Groot rottend hout; Schuilplaatsen voor kleine zoogdieren (zoals egelhuizen)</p> <p>Groot: Groendak; Vlindertuin; Wilde bloemenweide; Vijver; Klimop muur; Kikkerpoelen; Tuiny forest; Verticale tuin; Heemtuin; Voedselbosje; Kruidentuin; Fauna vriendelijke binnentuin;</p> <p>Het bedrijf communiceert op minimaal 1 manier informatie over het ecologische plan en de flora & fauna items met de gasten**. Deze informatie dient minimaal het volgende te omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitleg over het ecologische plan • De aanwezige flora & fauna items • De aanwezige beleef- en leermogelijkheden van de flora & fauna items voor de gasten

			<ul style="list-style-type: none"> De toegevoegde waarde van de flora & fauna items voor het bedrijf, de gasten én de lokale biodiversiteit <p><i>* Andere items zijn wellicht mogelijk in overleg met de keurmeester.</i> <i>** Zie de presentatie van de IVN Training Natuurinclusief Ondernemen voor Recreatiesector voor voorbeelden van goedgekeurde communicatiemanieren.</i></p> <p>Controle De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> DOCUMENT - De toelichting van het ecologische plan en de flora & fauna items inclusief de vereiste onderdelen (in het definitieve plan van aanpak). VISUEEL - De flora & fauna items (incl. de beleef- en leermogelijkheden van de flora & fauna items voor de gasten) VISUEEL - De communicatiemanier over de flora & fauna items inclusief de vereiste onderdelen.
2b2	K	<p>Ecologisch terreinplan De deelnemer heeft een ecologisch terreinplan opgesteld en heeft op het terrein voornamelijk gebiedseigen beplanting, heeft een streefbeeld uitgewerkt én past ecologisch groenbeheer toe.</p>	<p>Toelichting Veel ondernemers geven aan dat zij de zorg voor natuur en landschap als een belangrijke taak zien en daarmee de gasten en omwonenden van het bedrijf een dienst willen leveren. Een van de manieren om bij te dragen aan natuur en landschap is om op het bedrijf gericht aandacht te besteden aan de aanwezige natuurwaarden en natuurpotentie en deze waar mogelijk te versterken. Dit kan doormiddel van een ecologisch terreinplan op te stellen</p> <p>De deelnemer beschikt over een ecologisch terreinplan. Het bedrijf dient het volgende duidelijk toe te lichten in max. 1 A4 (in het definitieve plan van aanpak):</p> <ul style="list-style-type: none"> dat op het terrein alleen gebiedseigen beplanting aanwezig is en welke beplanting dit is. wat het streefbeeld voor het terrein is doormiddel van een duurzaam groenbeheerplan. hoe ecologisch groenbeheer toegepast wordt. De aanwezige beleef- en leermogelijkheden van het ecologisch terreinplan voor de gasten <p>Een duurzaam groenbeheerplan omvat minimaal informatie over het beperken van maaien, het toepassen van inheemse beplanting, het omvormen van ‘natuur-arme’ plekken naar ‘natuur-rijke’ plekken en het maximaliseren van hemelwater gebruik.</p> <p>Onder ecologisch groenbeheer verstaan we in de uitvoering minimaal: geen gebruik van kunstmest, geen gebruik van bestrijdingsmiddelen (niet op onverhard en verhard) en niet bewateren met leidingwater.</p> <p>Het bedrijf communiceert op minimaal 1 manier informatie over het ecologische terreinplan met de gasten*. Deze informatie dient minimaal het volgende te omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Uitleg over het ecologische terreinplan De aanwezige beleef- en leermogelijkheden van het ecologisch terreinplan voor de gasten De toegevoegde waarde van het ecologische terreinplan voor het bedrijf, de gasten én de lokale biodiversiteit

			<p><i>* Zie de presentatie van de IVN Training Natuurinclusief Ondernemen voor Recreatiesector voor voorbeelden van goedgekeurde communicatiemanieren.</i></p> <p>Controle De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DOCUMENT - De toelichting van het ecologische terreinplan inclusief de vereiste onderdelen (in het definitieve plan van aanpak). • VISUEEL - De uitvoering van het ecologische terreinplan inclusief de vereiste onderdelen (incl. de beleef- en leermogelijkheden voor de gasten) • VISUEEL - De communicatiemanier over het ecologische terreinplan inclusief de vereiste onderdelen.
2b3	K	<p>Tiny Forest De deelnemer heeft een 'Tiny Forest aangelegd.</p>	<p>Toelichting Een Tiny Forest is een dicht, inheems bos ter grootte van een tennisbaan (+/- 200m2). De diversiteit aan boom- en plantensoorten stimuleert de biodiversiteit door vogels, insecten en kleine zoogdieren aan te trekken.</p> <p>De Tiny Forest heeft de volgende richtlijnen. Houd er rekening mee dat niet alle richtlijnen altijd haalbaar zijn voor elke ondernemer: *De Tiny Forest is aangelegd door de ondernemer zelf of in opdracht van; *Minimaal 200m2; *Alleen inheemse bomen en struiken; zoek naar de meest voorkomende inheemse soorten in het gebied; *Minimum aantal van 25 verschillende bomen en plantensoorten samen; *3 bomen per m2; *Geef de geplante bomen de ruimte om minimaal 10 jaar ongestoord te groeien; *Dode bomen en omgevallen hout blijven op de grond liggen. Snoei afval wordt op andere locaties in het park gebruikt (bijv. bij takkenrillen); *Het bos is minimaal 4 meter breed over de volle lengte van het bos, zonder onderbrekingen (zoals een pad); *Het bos bevat een laag bodembedekking van organisch materiaal (zoals stro) van minimaal 15 cm diep; *Afgesloten met een hek voor de eerste twee jaar om de jonge bomen te beschermen.</p> <p>Het bedrijf dient het volgende duidelijk toe te lichten in max. 2 A4 (in het definitieve plan van aanpak):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe de Tiny Forest wordt ingericht en beheerd (incl. de beschreven richtlijnen) • Welke inheemse bomen en plantensoorten zijn gekozen voor de Tiny Forest en hoe deze de lokale flora en fauna versterken. • Wat de toegevoegde waarde is van de Tiny Forest voor het bedrijf, de gasten én de lokale biodiversiteit. • Hoe gasten de Tiny Forest kunnen beleven en meer kunnen leren over diens nut. <p>Het bedrijf communiceert doormiddel van een informatiebordje* over de Tiny Forest met de gasten. Dit informatiebordje staat bij de ingang van de Tiny Forest. De informatie op het bordje dient minimaal het volgende te omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitleg over de Tiny Forest • De toegevoegde waarde van de Tiny Forest voor het bedrijf, de gasten én de lokale biodiversiteit

			<ul style="list-style-type: none"> De aanwezige beleef- en leermogelijkheden van de Tiny Forest voor de gasten <p><i>* Zie de presentatie van de IVN Training Natuurinclusief Ondernemen voor Recreatiesector voor voorbeelden van goedgekeurde informatiebordjes.</i></p> <p>Controle De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> DOCUMENT - De toelichting van de Tiny Forest inclusief de richtlijnen (in het definitieve plan van aanpak). VISUEEL - De Tiny Forest (incl. de beleef- en leermogelijkheden voor de gasten) VISUEEL - Het informatiebordje over de Tiny Forest inclusief de vereiste onderdelen.
2c	K	<p>Natuurlijke speelplek</p> <p>De onderneming heeft een 'Natuurlijke Speelplek' waar kinderen de mogelijkheid hebben om te spelen en beleven in en met de natuur. De speelplek bevat minimaal ten minste 4 verschillende elementen van toegankelijk en speelbaar: a) water; b) zand; c) stenen; d) takken; e) bomen; en f) struiken, g) reliëf/glooiend terrein.</p>	<p>Toelichting</p> <p>Een natuurlijke speelplek zorgt voor een betere natuurbeleving door kinderen op de locatie. Dat heeft positieve impact op een gezonde ontwikkeling van kinderen qua motoriek en welzijn, en draagt bij aan het natuurbewustzijn bij kinderen dat essentieel is voor hun toekomstige betrokkenheid bij de natuur. Op een natuurlijke speelplek is variatie aan speelaanleidingen belangrijk, waarbij losse/verplaatsbare natuurlijke elementen zoals zand, klei, stenen of kiezels, losse takken en bladeren ruim voorradig zijn. Verder moet de speelplek ruimte bieden aan kinderen om te bewegen en te spelen, denk aan plekjes om te klauteren, klimmen, af te glijden, zich in te verstoppen of doorheen te kruipen. Natuurlijke speelaanleidingen zoals een omgevallen boomstam, een wilgentenen- tunnel of hut, een klimboom of een struikgewas zijn daarvoor geschikt. Ook opgestapelde stenen, takken of zwerfkeien en afwisselende beplanting zijn geschikt als speelaanleiding. Ook het terrein zelf kan uitnodigen tot spelen voor kinderen, denk aan glooiend reliëf, dichte begroeiing versus open begroeiing, paadjes door het bos of een slingerend gemaaid paadje door hoog gras, hoekjes, verstopplekken etc.</p> <p>Natuurlijke elementen die de zintuigen prikkelen zijn ook geschikt om de natuurlijke speelplek te maken, denk aan geurende bloemen, bomen en struiken met verschillende kleuren blad, eetbaar groen zoals fruit of noten, eetbare kruiden. Daarnaast bieden zand, water (stromend of stilstaand) en kiezels of steentjes een grote speelwaarde voor kinderen.</p> <p>Tot slot kunnen er onderdelen aan de natuurlijke speelplek toegevoegd worden die uitnodigen tot spelen, denk aan een klein doolhof, en spannend paadje, een hut of laantje, een stromend waterplek/pomp etc.</p> <p>Een natuurlijke speelplek biedt ook goede aanleiding voor natuuractiviteiten voor gezinnen, denk aan speurtochten, opdrachtjes, zoeken van sporen etc. Organisaties als Springzaad en IVN Natuureducatie kunnen ondersteuning bieden bij het ontwerp, de aanleg en het beheer van de speelplekken op verzoek. De speelaanleiding moet gekeurd worden door de daarvoor bestaande instanties.</p> <p>Het bedrijf dient het volgende duidelijk toe te lichten in max. 1 A4 (in het definitieve plan van aanpak):</p> <ul style="list-style-type: none"> Welke minimaal 4 verschillende natuurlijke elementen de speelplek bevat Hoe de speelplek op een natuurlijke manier ingericht is Hoe kinderen de natuurlijke speelplek kunnen beleven

			<ul style="list-style-type: none"> • Wat de toegevoegde waarde is van deze natuurlijke speelplek voor het bedrijf, de gasten én de (lokale) natuur. <p>Het bedrijf communiceert op minimaal 1 manier over de natuurlijke speelplek met de gasten*. Deze informatie dient minimaal het volgende te omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De aanwezige natuurlijke elementen • De aanwezige beleefmogelijkheden voor de kinderen • De toegevoegde waarde van de natuurlijke speelplek voor het bedrijf, de gasten én de natuur <p><i>*Zie de presentatie van de IVN Training Natuurinclusief Ondernemen voor Recreatiesector voor voorbeelden van goedgekeurde communicatiemanieren.</i></p> <p>Controle De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DOCUMENT - De toelichting van de natuurlijke speelplek inclusief de vereiste onderdelen (in het definitieve plan van aanpak). • VISUEEL - De natuurlijke speelplek. • VISUEEL - De communicatiemanier over de natuurlijke speelplek inclusief de vereiste onderdelen.
2d	O	<p>Bijdrage voor natuur Het bedrijf draagt financieel of met concrete realisatie bij aan de natuur (ontwikkeling of instandhouding) in de nabije omgeving waarin die onderneemt.</p>	<p>Toelichting Natuurinclusieve maatregelen hoeven niet uitsluitend plaats te vinden op uw eigen terrein. U kunt ook een bijdrage leveren aan de instandhouding of ontwikkeling van de natuur in de nabije omgeving. Uw gasten komen namelijk vaak niet alleen voor de overnachting, de horeca of de activiteiten op uw bedrijf; de natuurlijke omgeving en de activiteiten die zij hier kunnen doen zijn vaak een belangrijke reden om juist voor uw bedrijf te kiezen. Uw bijdrage is in de eerste plaats goed voor de natuur. Daarnaast kunt u uw gasten laten zien en vertellen dat u het zó belangrijk vindt dat de natuur behouden of versterkt wordt, dat u er als Natuurinclusief Ondernemer ook in investeert.</p> <p>U kunt op verschillende manieren bijdragen aan het natuurgebied waarin u onderneemt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zoek contact met de terrein behorende organisatie in uw omgeving (bijv. Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, provinciaal landschap, waterschap) en vraag of er projecten of natuurgebieden zijn waaraan u als natuurinclusief ondernemer aan kunt bijdragen. Richting uw gasten spreekt 't het meest tot de verbeelding als u bijdraagt aan een heel concreet project of gebied. • Verhoog de prijs van enkele producten op de kaart of in uw aanbod met een klein percentage, dat u reserveert voor een jaarlijkse bijdrage. Vermeld deze bijdrage ook expliciet op de kaart, zodat gasten weten dat zij met hun bestelling rechtstreeks bijdragen aan de natuur waarin zij te gast zijn. • Zet een vogelhuisje op de balie, waar gasten een vrijwillige donatie voor het natuurgebied (liefst een concreet project) in kunnen doen.

		<ul style="list-style-type: none"> • Organiseer samen met de terrein beherende organisatie een natuurwerkdag samen met uw gasten, waarbij u samen met hen werkt aan natuuronderhoud of -herstel. <p>Het bedrijf dient het volgende duidelijk toe te lichten in max. 1 A4:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aan welk project/initiatief wordt bijgedragen en op welke manier • Wat de toegevoegde waarde is van het project/initiatief voor het bedrijf, de gasten én de natuur. • Hoe gasten het project/initiatief kunnen beleven en meer kunnen leren over diens nut. <p>Het bedrijf communiceert op minimaal 1 manier informatie over de bijdrage met de gasten*. Deze informatie dient minimaal het volgende te omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitleg over het project/initiatief waaraan bijgedragen wordt en op welke manier. • De toegevoegde waarde van het project/initiatief voor het bedrijf, de gasten én de natuur. • Hoe gasten het project/initiatief kunnen beleven en meer kunnen leren over diens nut. <p><i>* Zie de presentatie van de IVN Training Natuurinclusief Ondernemen voor Recreatiesector voor voorbeelden van goedgekeurde communicatiemanieren.</i></p> <p>Controle</p> <p>De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DOCUMENT - De toelichting van het project/initiatief waaraan bijgedragen wordt. • DOCUMENT - Bewijslast voor de financiële bijdrage en/of concrete realisatie aan het project/initiatief. • DOCUMENT - De communicatiemanier over de bijdrage aan het project/initiatief.
--	--	--

3. Beleving

Nr	V/O/K	Norm	Toelichting & Controle
3a	V	<p>Natuurbeleving voor gasten Het bedrijf organiseert voor hun gasten jaarlijks minimaal 3 activiteiten die gericht zijn op natuur en natuurbeleving op het terrein van het bedrijf zelf en/of in het nabijgelegen natuurgebied. De activiteiten kunnen door het bedrijf zelf georganiseerd worden en of in samenwerking met derden, zoals andere bedrijven, natuurvrijwilligers, natuurorganisaties, etc.</p>	<p>Toelichting Activiteiten die gericht zijn op natuur en natuurbeleving helpen gasten om tijdens hun verblijf meer verbinding te ontwikkelen met de natuurlijke omgeving én hen bewust te maken over de waarde van natuur. Ook biedt het gasten een handelingsperspectief om zélf een bijdrage te leveren voor natuur in hun eigen omgeving. Green Key bedrijven hebben een groot bereik en kunnen op die manier een sterke impact hebben op het gebied van natuureducatie- en beleving. Door het organiseren van natuurgerichte activiteiten voor gasten, passend bij de doelgroep en type bedrijf, komt een groeiende groep toeristen en recreanten in contact met natuur-en milieuwaarden, waardoor bewust handelen gestimuleerd wordt.</p> <p>De activiteiten zijn erop gericht om gasten in contact te brengen met natuur op of in de omgeving van het bedrijf. Voorbeelden van activiteiten zijn: natuurexcursies (onder begeleiding van een gids); wildlife tochten; wildproeverijen; koken in-met de natuur; natuurgerichte activiteiten met doelgroep gezinnen/kinderen; workshops met fotografie/schilderen etc. in de natuur; stiltewandelingen; en natuurwerkdagen etc.</p> <p>De activiteiten sluiten aan bij de doelgroep(en) van het bedrijf en kunnen laagdrempelig worden aangeboden, tot exclusieve excursies voor een hoger prijssegment voor bijvoorbeeld de zakelijke markt. De activiteiten kunnen ook onderdeel zijn van bestaande natuurcampagnes indien van toepassing (bijv. IVN Beleefweek; IVN-Modderdagen; IVN Sloopjesdagen, #2uurNatuur, natuurwerkdag, NL Doet, Natuur als kraamkamer etc.).</p> <p>De activiteiten moeten minimaal:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Interactief en ervaringsgericht zijn en bijdragen aan meer bewustzijn van natuurinclusief handelen. 2) Natuurbeleving bij deelnemers stimuleren. 3) De gast een natuurinclusief handelingsperspectief bieden. <p>Het bedrijf dient het volgende duidelijk toe te lichten in max. 1 A4 (in het definitieve plan van aanpak):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke 3 activiteiten per jaar georganiseerd worden (dit mag ieder jaar verschillen) en wat de activiteiten inhouden. • Hoe de activiteiten gericht zijn op natuurbeleving op het terrein van het bedrijf zelf en/of in het nabijgelegen natuurgebied, en hoe ze voldoen aan de vereiste onderdelen. • Wat de toegevoegde waarde is van de activiteiten voor het bedrijf, de gasten én de natuur.

			<p>Het bedrijf communiceert op minimaal 1 manier informatie over de activiteiten met de gasten*. Deze informatie dient minimaal het volgende te omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitleg over de 3 activiteiten per jaar en hoe mensen kunnen deelnemen. • De toegevoegde waarde van de activiteiten voor het bedrijf, de gasten én de natuur. <p><i>* Zie de presentatie van de IVN Training Natuurinclusief Ondernemen voor Recreatiesector voor voorbeelden van goedgekeurde communicatiemanieren.</i></p> <p>Controle De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DOCUMENT - De toelichting van de 3 activiteiten die per jaar georganiseerd zijn (en gaan worden indien al duidelijk) en hoe ze voldoen aan de vereiste onderdelen. • DOCUMENT - Bewijslast voor het plaatsvinden van de activiteiten • DOCUMENT - De communicatiemanier over de activiteiten inclusief de vereiste onderdelen.
3b	V	<p>Wandel- & fietsroute Het bedrijf biedt minimaal één wandelroute en minimaal één fietsroute aan die in de directe omgeving van het bedrijf start (startpunt minder dan 1km vanaf het bedrijf). De wandel- en fietsroute loopt door natuurlijk terrein. De route kan ontwikkeld zijn door het bedrijf zelf en/of in samenwerking met andere partijen. De routes zijn voorzien van informatie over het gebied, waaronder een beschrijving van minimaal 3 natuur- en/of cultuurhistorische waarden van het gebied.</p>	<p>Toelichting Wandelen en fietsen zijn de meest gekozen vormen van natuurbeleving onder recreanten en toeristen. Het aanbieden van fiets- en wandelmogelijkheden in de directe omgeving van het bedrijf, stimuleert gasten om de natuur/het landschap in de omgeving te verkennen en vergroot de natuurgerichte beleving van het gebied. Bedrijven kunnen op deze manier recreanten in aanraking met natuur brengen en natuurbewustzijn vergroten. Door de routes te voorzien van (beknopte) informatie over de natuurwaarde en cultuurhistorische waarde van het gebied, krijgen recreanten meer kennis over het landschap. Ook draagt het hebben van routes in de directe omgeving van het Green Key bedrijf bij aan het versterken van de recreatieve aantrekkelijkheid van het bedrijf.</p> <p>De wandel- en fietsroute zijn voorzien van beknopte informatie over minimaal 3 natuurwaarden en/of cultuurhistorische waarden van het gebied, zoals planten-en diersoorten die er voorkomen, het ontstaan van het landschap, cultuurhistorische elementen, etc. De informatie is makkelijk beschikbaar in tekst en beeld voor gasten*.</p> <p>De wandel- en fietstocht gaat over bestaande paden en (onverharde) wegen, en maakt gebruik van een bewegwijzering die gebruiksvriendelijk is*. De routes worden actief gecommuniceerd via de communicatiekanalen, tenminste op de website van het bedrijf en minimaal via één ander medium*. De route kan opgenomen worden in de IVN route App in afstemming met lokale IVN afdelingen.</p> <p>De korte wandeling/fietstocht kan een neutrale natuurroute zijn, maar ook gebruik maken van een thema. Thema voorbeelden zijn: picknick wandeling/fietstocht (inclusief gevulde picknickmand van het bedrijf); bosbaden; mindfulness- of spiritualiteitwandeling; blotevoeten wandeling; sterrennacht wandeling/fietstocht; podcast wandeling/fietstocht; foodwalk; of educatieve wandeling/fietstocht.</p>

			<p>Het bedrijf dient het volgende duidelijk toe te lichten in max. 1 A4 (in het definitieve plan van aanpak):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een toelichting van de wandel- en fietsroute (en het thema i.v.t.), inclusief een uitgetekende route en de natuur- en/of cultuurhistorische waarden van het gebied waar beknopte informatie over gegeven wordt. • Wat de toegevoegde waarde is van de wandel- en fietsroute voor het bedrijf, de gasten én de natuur. <p>Het bedrijf communiceert op minimaal 1 manier informatie over de wandel- en fietsroute met de gasten*. Deze informatie dient minimaal het volgende te omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een toelichting van de wandel- en fietsroute (en het thema i.v.t.), inclusief een beschikbare route en de natuur- en/of cultuurhistorische waarden van het gebied (incl. de beknopte informatie erover). • Wat de toegevoegde waarde is van de wandel- en fietsroute voor het bedrijf, de gasten én de natuur. <p><i>* Zie de presentatie van de IVN Training Natuurinclusief Ondernemen voor Recreatiesector voor voorbeelden van goedgekeurde informatiemanieren, bewegwijzering en communicatiemanieren.</i></p> <p>Controle</p> <p>De deelnemer neemt eigen documentatie op waaruit blijkt dat het bedrijf tenminste één natuurgerichte wandelroute en één fietsroute aanbiedt aan gasten in de directe omgeving van het bedrijf, en toont aan dat de route voorzien is van (beknopte) informatie over de natuur-en landschapswaarden van het gebied.</p> <p>De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DOCUMENT - Een toelichting van de wandel- en fietsroute (en het thema i.v.t.), inclusief een uitgetekende route en de natuur- en/of cultuurhistorische waarden van het gebied waar beknopte informatie over gegeven wordt. • DOCUMENT - De communicatiemanier over de wandel- en fietsroute inclusief de vereiste onderdelen.
--	--	--	---

4. Communicatie

Nr	V/O/K	Norm	Toelichting & Controle
4a	V	Interne communicatie Het bedrijf communiceert de natuurinclusieve initiatieven van het bedrijf en het belang hiervan met alle medewerkers van de organisatie op 3 manieren: 1) bij indiensttreding; 2) via periodieke communicatie; en 3) via voorlichting.	Toelichting Door structureel met uw medewerkers over het belang van de waarde van de natuur te communiceren, en hen en uw klanten handelingsperspectief te bieden hoe zij kunnen bijdragen, groeit het bewustzijn en het draagvlak binnen uw organisatie. Interne communicatie vindt plaats op 3 manieren: <ol style="list-style-type: none"> 1. Indiensttreding Maak communicatie over natuurinclusieve initiatieven van uw bedrijf die het bewustzijn en handelingsperspectief in en met de natuur vergroten, een structureel onderdeel van het inwerktraject. Uitgangspunt is dat medewerkers die contact hebben met gasten de gasten kunnen informeren over de actuele natuurinclusieve initiatieven van het bedrijf en de training Natuurinclusief Ondernemen. Stel een kennisdocument op waarin minimaal antwoord wordt gegeven op de vragen:<ul style="list-style-type: none"> • Wat doet uw organisatie aan de bewustwording van de waarde van natuur via natuurinclusieve initiatieven? • Welke activiteiten worden er georganiseerd en waar zijn die te vinden? • Wat betekent natuurinclusief en natuurbeleving voor mij als medewerker? * Hoe worden nieuwe medewerkers hierop ingewerkt? 2. Periodieke communicatie Minimaal 2 keer per jaar communiceert het bedrijf over diens natuurinclusieve initiatieven met zijn medewerkers. Deze kan bestaan uit bijvoorbeeld medewerkersbijeenkomsten, interne nieuwsbrieven, updates via het intranet, social media, actuele berichten op het prikbord*. 3. Voorlichting Na het volgen van de Training Natuurinclusief Ondernemen, organiseert het bedrijf eens per twee jaar een voorlichting over natuurinclusieve ontwikkelingen en activiteiten in en rondom het bedrijf, waarbij alle medewerkers worden uitgenodigd tot co-creatie en doorontwikkeling. In company trainingen kunnen door IVN op aanvraag georganiseerd worden (offertes op basis van maatwerk). In deze voorlichting wordt meegenomen: Wat betekent natuurinclusief ondernemen? En wat betekent het voor het bedrijf? Oftewel: welke maatregelen zijn er doorgevoerd?

			<p><i>* Zie de presentatie van de IVN Training Natuurinclusief Ondernemen voor Recreatiesector voor voorbeelden van goedgekeurde informatiemanieren, bewegwijzering en communicatiemanieren.</i></p> <p>Controle De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VISUEEL - Steekproefsgewijs checken of de medewerkers op de hoogte zijn van natuurinclusieve initiatieven van het bedrijf. • DOCUMENT - Het interne kennisdocument die bij de indiensttreding wordt gebruikt. • DOCUMENT - De 2 manieren waarop er periodiek wordt gecommuniceerd over de natuurinclusieve initiatieven van het bedrijf. • DOCUMENT - De bewijsmaterialen van de voorlichting
4b	V	<p>Externe communicatie Het bedrijf communiceert extern, o.a. richting haar gasten, over Natuurinclusief Ondernemen, welke natuurinclusieve initiatieven het bedrijf biedt én het belang hiervan. Communicatie vindt plaats via 1) de website; en 2) minimaal één ander mediakanaal naar keuze.</p>	<p>Toelichting Natuurinclusief Ondernemen en de daaruit voortkomende natuurinclusieve initiatieven (zowel in de inrichting als natuurlijke activiteiten) van uw bedrijf helpen gasten om tijdens hun verblijf meer verbinding te ontwikkelen met de natuurlijke omgeving én hen bewust te maken over de waarde van natuur. Ook biedt het gasten een handelingsperspectief om zélf een bijdrage te leveren voor natuur in hun eigen omgeving. Green Key bedrijven hebben een groot bereik en kunnen op die manier een sterke impact hebben op het gebied van natuureducatie- en beleving. Ook hebben zij invloed op wat gasten thuis zelf kunnen bijdragen aan een natuurlijke omgeving. Door het communiceren van natuurinclusieve initiatieven van het bedrijf, passend bij de doelgroep en type bedrijf, komt een groeiende groep toeristen, recreanten en/of de zakelijke markt in contact met natuur- en milieuwaarden, waardoor bewust handelen gestimuleerd wordt.</p> <p>Externe communicatie vindt plaats op 2 manieren:</p> <p>1. Communicatie via de website De website van het bedrijf bevat minimaal de volgende drie onderdelen: 1) Het bedrijf publiceert op de website een tekst rondom Natuurinclusief Ondernemen (inclusief logo Green Key en een link naar de IVN-website. Dit kan dan op dezelfde plek waar het bedrijf Green Key vermeldt (met duidelijke uitleg dat Natuurinclusief Ondernemen een module is die het bedrijf bovenop Green Key heeft gedaan) 2) Uitleg aan welke normen het bedrijf voldoet om Natuurinclusief te zijn (inclusief foto's). 3) Toegankelijk overzicht van de natuurinclusieve initiatieven, op de locatie zelf en/of in het natuurgebied rondom het bedrijf (inclusief foto's).</p> <p>2. Communicatie via een mediakanaal naar keuze Het bedrijf promoot, naast de websitepagina, via minimaal 1 ander mediakanaal haar natuurinclusieve initiatieven en behaalde normen. Mogelijke mediakanalen zijn:</p>

			<p>1) Social media (e.g. Facebook, Instagram, YouTube).</p> <p>2) Nieuwsbrief via e-mail</p> <p>3) Intern videokanaal of digitaal scherm</p> <p>4) Offline: bijvoorbeeld brochures of folders of een poster overzicht van de initiatieven op locatie voor die betreffende week, maand of seizoen.</p> <p>5) In de MVO-verklaring, met vermelding dat dit voor de module Natuurinclusief Ondernemen geldt.</p> <p>Controle</p> <p>De keurmeester controleert op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DOCUMENT - De vereiste communicatieonderdelen op de website • DOCUMENT - De communicatie over de natuurinclusieve initiatieven en behaalde normen via een ander mediakanaal naast de website.
--	--	--	--